

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/26/2017
Identifikačné číslo spisu:	5812203224
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5812203224.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore veci žalobcov 1/ Ing. N. P., bývajúceho v O., V. XXX, 2/ L. U., bývajúceho v O., C. B. XXX/XX, 3/ T. K., bývajúcej v O., P. XXX, zastúpených JUDr. Jánom Vajdom, advokátom v Námestove, Hviezdoslavovo námestie 201, proti žalovanému K. G., bývajúcemu v J. W., T. X., T. XXXX/X, zastúpenému JUDr. Petrom Machajom, advokátom v Dolnom Kubíne, Radlinského 47, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8C/58/2012, o dovolaní žalobcov 1/ - 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2016 sp. zn. 8Co/420/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2016 sp. zn. 8 Co 420/2014 a rozsudok Okresného súdu Námestovo z 27. februára 2013 č. k. 8C/58/2012-232 v spojení s opravným uznesením z 9. augusta 2016 č. k. 8C/58/2012-410 a opravným uznesením zo 16. decembra 2016 č. k. 8C/58/2012-451 a vec vracia Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ - 3/ (ďalej spolu len „žalobcovia“) sa žalobou z 15. mája 2012, zmenenou na pojednávaní 27. februára 2013, domáhali určenia, že nehnuteľnosti evidované na liste vlastníctva č. XX katastrálne územie C. ako KN-C parcela č. 12297/1 zastavané plochy a nádvoria o výmere 6762 m² a KN-C parcela č. 12297/4 zastavané plochy a nádvoria o výmere 403 m² patria do podielového spoluvlastníctva žalobcu 1/ v podiele 13639/999999, žalobcu 2/ v podiele 4639/999999 a žalobkyne 3/ v podiele 986/999999.

2. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. februára 2013 č. k. 8C/58/2012-232 v spojení s opravným uznesením z 9. augusta 2016 č. k. 8C/58/2012-410 a opravným uznesením zo 16. decembra 2016 č. k. 8 C 58/2012-451 žalobu zamietol a uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 1,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 465,72 eur, ich zaplatením na účet jeho právneho zástupcu v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodol tak majúc za to, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na podanej žalobe, avšak neuniesli dôkazné bremeno, že po pôvodných pozemnoknižných spoluvlastníkoch ako svojich právnych predchodcoch nadobudli spoluvlastníctvo k sporným pozemkom

a ani neozrejmili tvrdenia, že sú spoluvlastníkmi v podieloch v nimi žalovanej výške. Vychádzal zo zistenia, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, boli vytvorené z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 7201 zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. (v súčasnosti katastrálne územie C.). Žalobca 1/ tvrdil, že podielovým spoluvlastníkom dotknutých nehnuteľností sa stal po matke H. ako pôvodnej spoluvlastníčke a aj na základe predložených darovacích a kúpnych zmlúv. Vykonaným dokazovaním však nebolo preukázané, že matka žalobcu 1/ bola v konkrétnom spoluvlastníckom podiele spoluvlastníčkou pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 7201 zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. XXX. katastrálne územie P., z ktorej boli sporné pozemky vytvorené. Uvedená pozemnoknižná parcela bola sčasti riešená rozhodnutím Pozemkového úradu v Dolnom Kubíne z 24. januára 1995 č. ROK 194-1-A1/1995, ktorým boli schválené dohody o vydaní nehnuteľností, ktoré uzavreli 8. júna 1993 a 21. februára 1992 oprávnené osoby - podielníci spoločnosti Urbárskych spolumajiteľov O. podľa pripojeného zoznamu tvoriaceho súčasťou rozhodnutia a povinné osoby - Poľnohospodárske družstvo so sídlom v O. a Odštepny lesný závod B. a ktorým sa vydávajú oprávneným osobám nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe, o. i. aj v protokole č. XXX, časť parcely 7201 pasienok bez uvedenia výmery v katastrálnom území P.. Súd prvej inštancie skonštatoval, že rozhodnutie žiadnym spôsobom nezadefinovalo časť pozemnoknižnej parcely č. 7201 dotknutej vydaním, pričom samotný zoznam oprávnených osôb, ktorý je súčasťou rozhodnutia, nie je presvedčivým a jednoznačným dôkazom o spoluvlastníctve právnej predchodkyne žalobcu 1/ k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201. Taktiež nemal preukázané, že prevodcovia, od ktorých mal žalobca 1/ nadobudnúť podiely ešte k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201 na základe predložených darovacích a kúpnych zmlúv, boli jej spoluvlastníkmi. Vo vzťahu k žalobcovi 2/ uviedol, že v dedičskom rozhodnutí po jeho otcovi nie je uvedený žiadny zápis svedčiaci o tom, že by predmetom dedenia mal byť aj podiel k pôvodným pozemnoknižným parcelám vedeným v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P.. Súdu nebol predložený ani dôkaz o spoluvlastníctve pozemnoknižnej parcely č. 7201 právnym predchodcom žalobcu 2/, po ktorom mal podiel zdediť. V súvislosti s tvrdením žalobcu 2/, že je reštituentom na základe vyššieho označeného rozhodnutia pozemkového úradu z 24. januára 1995 uviedol, že toto z predmetného rozhodnutia vyplýva, ale nie je zrejmé, ktorá časť pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 7201 bola vydávaná a rozhodnutie samo o sebe nepreukazuje podielové spoluvlastníctvo právneho predchodcu žalobcu 2/ pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 7201. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobkyne 3/, ktorá mala nadobudnúť spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam dedením po svojom právnom predchodcovi uviedol, že z osvedčenia o dedičstve po Y. R. nevyplyva, že by sa žalobkyňa 3/ stala spoluvlastníčkou v žalovanom podiele k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201 vedenej v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P.. Dôvodil, že osvedčenie o dedičstve síce uvádza, že predmetom dedenia bol aj pozemnoknižný protokol č. XXXX, katastrálne územie O., v rámci ktorého mala byť zapísaná aj účasť zo spoločného majetku z pozemnoknižného protokolu č. XXX P., súdu však nebol predložený dôkaz o tom, že by právny predchodca žalobkyne 3/ bol skutočne odkazom v protokole č. XXXX vedený ako spoluvlastník pozemnoknižnej parcely č. 7201 z pozemnoknižného protokolu č. XXX katastrálne územie P.. Vo vzťahu k predloženej darovacej zmluve uzatvorenej medzi I. R. a žalobkyňou 3/ skonštatoval, že jej predmetom boli iné nehnuteľnosti vedené na liste vlastníctva č. XXXX katastrálne územie O., ktoré nie sú ani sčasti totožné so spornými pozemkami. Výrok o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 26. februára 2016 sp. zn. 8 Co 420/2014 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.), uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 81,46 eur na účet jeho právneho zástupcu, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a nariadil súdu prvej inštancie vykonať opravu napadnutého rozhodnutia v časti označenia žalobcu 2/ uvedením správneho dátumu narodenia a bydliska. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, vec správne rozhodol a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil podľa § 157 ods. 2 O.s.p. V zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a v podstatných bodoch na ne odkázal. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie doplnil, že žalobcovia v odvolaní neprodukovali žiadne nové tvrdenia, s ktorými by sa nevysporiadal už

súd prvej inštancie. Argumentoval, že nevykonaním dokazovania obhliadkou na mieste samom, resp. znaleckým dokazovaním za účelom zistenia kultúry sporných pozemkov nedošlo k odňatiu možnosti žalobcov konať pred súdom, pričom súd prvej inštancie sa s návrhmi žalobcov na vykonanie dokazovania riadne vysporiadal v odôvodnení rozsudku. Dôvodil, že žalobcovia boli povinní preukázať, že im svedčí niektorý z titulov nadobudnutia vlastníckeho práva v zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vzhľadom na odvodený spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva aj to, že vlastnícke právo nadobudli od vlastníka. Napriek tomu, že žalobcovia sami konštatovali pochybenia pri prevodoch urbárskych nehnuteľností v minulosti, žiadnym spôsobom nepreukázali, že sú podielovými spoluvlastníkmi v požadovaných podieloch, keď nepredložili a nenavrhli žiaden dôkaz na preukázanie, že práve podiely zapísané na LV č. XXXX katastrálne územie O. (podľa ktorých žiadali priznať i podiel na sporných nehnuteľnostiach) sú uvedené správne. Námietku žalobcov, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s predloženými listinnými dôkazmi, vyhodnotil ako nedôvodnú. K tvrdeniu žalobcov, že súd sa mal vysporiadať s vlastníctvom sporných nehnuteľností spoločnosťou Z., poľnohospodárske družstvo a absolútnou neplatnosťou zmluvy, na základe ktorej nadobudol sporné pozemky žalovaný, uviedol, že vyriešenie otázky platnosti zmluvy by malo význam, pokiaľ by žalobcovia preukázali, že im svedčí (spolu)vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Aj prípadná neplatnosť danej zmluvy by automaticky neznamenal, že vlastníckmi sporných nehnuteľností sú žalobcovia. Poznamenal, že na predmetné nehnuteľnosti bol uplatnený reštitučný nárok v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, pričom o tomto nároku (resp. nie o celom) nebolo dosiaľ príslušným orgánom právoplatne rozhodnuté. Výrok o trovách odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“). Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne, aby vo veci sám rozhodol. Dovolanie podali z dôvodu existencie procesných väd konania uvedených v § 420 písm. e/ a f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a zároveň z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Namietali, že členka senátu odvolacieho súdu Mgr. Zuzana Hartelová mala byť vylúčená z konania a rozhodovania na odvolacom súde z dôvodu, že v čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie bola sudkyňou súdu prvej inštancie, a preto s poukazom na jej kolegiálny vzťah so sudcom, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie vydal, možno mať dôvodné pochybnosti o jej nezáujatosti. Vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces odvolacím súdom uviedli, že v spore uniesli dôkazné bremeno a predloženými dôkazmi preukázali svoje vlastnícke právo k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201, z ktorej sú odčlenené sporné nehnuteľnosti. Argumentovali, že súd prvej inštancie ich neupozornil na skutočnosť, že spochybňuje vlastníctvo právnych predchodcov, od ktorých dovolatelia odvodzujú svoje vlastníctvo a nedal im možnosť produkovať dôkazy aj v tomto smere, pričom dovolací súd túto nezákonnosť neodstránil. Rozhodnutie odvolacieho súdu je podľa nich nepreskúmateľné, nakoľko stranám nedalo odpoveď na zásadné otázky týkajúce sa sporu. Tvrdili, že pre riadne zistenie skutkového stavu veci mal súd prvej inštancie vykonať navrhované dôkazy a skúmať okolnosti špekulatívneho zápisu vlastníckeho práva k predmetu sporu v prospech spoločnosti Z., poľnohospodárske družstvo a tiež zmenu druhu pozemku z trvalé trávne porasty na zastavané plochy a nádvoría. Uviedli, že ich spoluvlastnícke podiely vyplývajú nepriamo aj zo zápisu na LV č. XXXX katastrálne územie O., keďže ide o spoločný a nedeliteľný majetok urbáru O. zapísaný v pozemnoknižnom protokole č. X O. a pozemnoknižnom protokole č. XXX P. (C.), kde sú spoluvlastnícke podiely členov pozemkového spoločenstva v O. prepočítané s ohľadom na jednotlivé prechody či prevody vlastníckeho práva, prešetrované podľa stavu zápisu v tom ktorom pozemnoknižnom protokole, ktorý obsahoval odkaz na účasť na spoločnom majetku v pozemnoknižnom protokole č. X katastrálne územie O. a pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. Poznamenali, že v posudzovanej veci je potrebné vyriešiť otázku duplicitného vlastníckeho práva k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201, pretože na jednej strane je tu vlastníctvo žalovaného zapísané na LV č. XX katastrálne územie C. a na strane druhej tu existuje vlastníctvo žalobcov v príslušných podieloch k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201 zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. Poukázali napríklad na zápis vlastníckeho práva na LV č. XXX katastrálne územie C. s odkazom na zápis v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P., a to na časť pozemnoknižnej parcely č. 7201

a tiež na predložené tzv. hluché listy vlastníctva č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXX a XXX, všetky katastrálne územie C., s odkazom na účasť v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P., ktorú žalobcovia nadobudli v dobrej viere, že im táto účasť patrí v príslušnom podiele ku všetkým nehnuteľnostiam zapísaným v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P.. Poukázali aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 194/2012, ktorým ústavný súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v podobnej veci (predmetom sporu bola iná parcela z urbárskej spoločnej nehnuteľnosti zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. X, katastrálne územie O.) a ktoré podľa názoru dovolateľov možno zovšeobecniť aj na prejednávaný spor, keďže ústavný súd v označenej veci akceptoval vlastnícke právo na základe podobných dôkazov, aké sú dovolateľmi prezentované v tomto konaní. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu veci poukazovali na povinnosť rešpektovať právny názor ústavného súdu vyslovený v náleze sp. zn. II. ÚS 348/08 a analyzovali problematiku vlastníctva urbárskych nehnuteľností.

4.1. V rámci zákonnej lehoty na podanie dovolania dovolatelia svoje dovolanie doplnili o ďalšie skutočnosti, ktoré mali spôsobiť porušenie ich práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Namietali nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa ústavne akceptovateľným spôsobom nevysporiadal s odvolacími námietkami dovolateľov a nevyhodnotil podstatné listinné dôkazy preukazujúce spoluvlastníctvo dovolateľov k sporným nehnuteľnostiam. Poukázali na bezdôvodné nevykonanie dôkazu výsluchom žalovaného ako strany sporu a na skutočnosť, že súd prvej inštancie pojednával v neprítomnosti žalovaného v rozpore so zákonom. Tvrdili, že odvolací súd ich riadne a včas neupovedomil o termíne verejného vyhlásenia rozsudku a na svojej úradnej tabuli riadne a včas neuverejnil termín verejného vyhlásenia rozsudku vo veci. Uvedli, že súd prvej inštancie si na pojednávaní 27. februára 2013 nesplnil povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p., hoci došlo k zmene skutkového stavu v dôsledku pripustenia zmeny žaloby. Odvolací súd tento nesprávny postup nenapravil a vydal prekvapivé rozhodnutie. Namietali, že v odôvodneniach oboch rozhodnutí súdov nižších inštancií absentuje právne posúdenie veci uvedením ustanovení hmotného práva, podľa ktorých bola žaloba zamietnutá.

5. Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobcovia zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (pozri § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolatelia podali dovolanie z dôvodu existencie zmätočnosťných vád konania a zároveň z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, t. j. uplatnili dva dovolacie dôvody.

10. V prvom rade dovolatelia vyvodzovali prípustnosť dovolania z § 420 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

11. Dovolací súd konštatuje, že v prejednávannej veci nie je tento dôvod prípustnosti dovolania daný. Z

obsahu spisu vyplýva, že na súde prvej inštancie konal a rozhodoval sudca Mgr. Martin Štubniak. Námitka dovolateľov, že členka senátu odvolacieho súdu Mgr. Zuzana Hartelová mala byť vylúčená z konania a rozhodovania na odvolacom súde z dôvodu, že v čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie bola sudkyňou súdu prvej inštancie, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e/ CSP. Dôvodom pre vylúčenie sudcu a zároveň základom vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ CSP môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody (§ 49 ods. 1, 2 CSP, predtým § 14 ods. 1, 2 O.s.p.) a nie ničím nepodložené tvrdenie dovolateľov, že ak by uvedená sudkyňa nebola členkou senátu odvolacieho súdu v posudzovanom spore, mohlo dôjsť po porade senátu k inému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolatelia neopodstatnene namietajú, že v konaní rozhodoval vylúčený sudca.

12. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť dovolania aj z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Námitku dovolateľov, že odvolací súd na úradnej tabuli riadne a včas neuverejnil termín verejného vyhlásenia rozsudku vo veci, dovolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Z obsahu spisu (č. l. 376, 377 a 379) vyplýva, že odvolací súd v súlade s § 156 ods. 3 O.s.p. oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku v danom spore na svojej úradnej tabuli a na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky 19. februára 2016, pričom rozsudok bol verejne vyhlásený 26. februára 2016. Odvolací súd postupoval v súlade so zákonom a oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní (nie pracovných dní) pred jeho vyhlásením. Z obsahu spisu zároveň nevyplyva, že by dovolatelia alebo ich právny zástupca požiadali súd o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami v zmysle § 45 ods. 4 O.s.p.

15. V súvislosti s námitkou dovolateľov o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo 3. decembra 2015 zjednocujúce stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

16. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednáwanej veci.

17. V posudzovanej veci bolo ustálené, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, boli vytvorené z pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 7201 zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. (v súčasnosti katastrálne územie C.). Oba sudy nižších inštancií založili svoje rozhodnutie na závere, že dovolatelia nepreukázali vlastnícke právo k pôvodnej pozemnoknižnej parcele č. 7201 zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. (katastrálne územie C.), resp. nepreukázali, že vlastními tejto nehnuteľnosti, z ktorej boli parcely, ktoré sú predmetom tohto konania vytvorené, boli ich právni predchodcovia. K tomuto záveru dospeli za situácie, že v samotnom pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. (katastrálne územie C.) je uvedené, že vlastníkom tam uvedených nehnuteľností sú bývalí tvrdošínski urbárnici. Dovolatelia v priebehu konania poukazovali na to, že takýmito urbárnikmi boli aj ich právni predchodcovia, pričom nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. (vrátane pozemnoknižnej parcely č. 7201) boli prevádzané v súvislosti s prevodom iných nehnuteľností, a to tzv. odkazom, že vlastníkovi alebo nadobúdateľovi konkrétnej nehnuteľnosti uvedenej v konkrétnom právnom úkone (v kúpnej zmluve alebo darovacej zmluve) alebo v inom právne relevantnom dokumente (rozhodnutí alebo osvedčení o dedičstve) patrí aj tzv. účasť k nehnuteľnostiam uvedeným v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P..

18. V tejto súvislosti treba konštatovať, že dovolatelia predložili v konaní viacero listinných dôkazov (dedičské rozhodnutia, kúpne zmluvy a darovacie zmluvy), z ktorých podľa ich názoru vyplýva, že predmetnú účasť v spoločných nehnuteľnostiach zapísaných v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. nadobudli. V konaní bolo predložené rozhodnutie Pozemkového úradu v Dolnom Kubíne z 24. januára 1995 č. ROK 194-1-A1/1995, ktoré sa týkalo aj pôvodnej pozemnoknižnej parcely č. 7201 zapísanej v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P., z ktorej boli sporné pozemky vytvorené. Súd prvej inštancie skonštatoval, že rozhodnutie žiadnym spôsobom nezadeľovalo časť pozemnoknižnej parcely č. 7201 dotknutej vydaním. Nakoľko však v danom spore nevykonával identifikáciu parciel, nie je doposiaľ úplne zrejmé, ktorá časť dotknutej pozemnoknižnej parcely č. 7201 bola predmetom reštitúcie a či to nebola práve tá jej časť, ktorá má byť totožná s predmetom sporu, t. j. s nehnuteľnosťami vo vlastníctve žalovaného. Dovolatelia zároveň tvrdia, že dôkazy o vlastníctve ich účasti k nehnuteľnostiam zapísaných v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. vyplývajú aj z listov vlastníctva č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, všetky katastrálne územie C. a z listu vlastníctva č. XXXX katastrálne územie O., ktoré však zatiaľ k spisu pripojené nie sú, hoci mohli prispieť k riadnemu zisteniu skutkového stavu veci.

19. Za týchto okolností absentuje v rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií preskúmateľný záver o vypořiadaní sa s argumentáciou dovolateľov o tom, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. vrátane pozemnoknižnej parcely č. 7201, ktorá podľa doterajších zhodných tvrdení sporových strán bola parcelou, z ktorej boli nehnuteľnosti tvoriace predmet konania vytvorené. Závery súdov oboch inštancií, ktoré sa opierajú len o tvrdenie, že nebolo preukázané, že by dovolatelia alebo ich právni predchodcovia boli vlastními nehnuteľností uvedených v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P., sú nepreskúmateľné, najmä so zreteľom na analýzu tejto právnej problematiky podanej ústavným súdom v rozhodnutiach II. ÚS 348/08 a III. ÚS 194/2012. Z rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií nie je možné zistiť, ako sa sudy vypořiadali predovšetkým s okolnosťou (tvrdenou aj dovolateľmi), že v prípade aj tzv. urbárskeho majetku sa do pozemnoknižných protokolov nezapisovali individuálni vlastníci takýchto nehnuteľností, ale len konštatovanie, že táto nehnuteľnosť k urbárskeму spoločenstvu patrí a má charakter takejto nehnuteľnosti, pričom prevody podielov jednotlivých spoluvlastníkov (urbárníkov) vo vzťahu k nej mohli byť vykonávané spravidla aj tzv. odkazom na takýto pozemnoknižný protokol, a to v súvislosti s prevodmi iného majetku.

20. Dovolatelia v konaní poukazovali na existenciu duplicitného vlastníckeho práva k predmetu sporu, pričom odvolací súd sa uvedeným nezaoberal. Dovolací súd zastáva názor, že v danej veci je potrebné vykonať dokazovanie smerujúce k zisteniu, či predmet sporu vo vlastníctve žalovaného je skutočne totožný s nehnuteľnosťami, ktorých vlastníctvo v príslušných podieloch má svedčiť v prospech

dovolateľov na základe nimi predložených listinných dôkazov. V prípade existencie duplicitného zápisu vlastníctva k totožnej nehnuteľnosti dochádza k špecifickej procesnej situácii, kedy sa dôkazné bremeno rozdeľuje medzi žalobcu a žalovaného, a preto by mal súd preskúmať správnosť zapísaného titulu nadobudnutia vlastníckeho práva nielen u dovolateľov, ale aj u žalovaného.

21. Vzhľadom na nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s podstatnými námietkami dovolateľov je potrebné konštatovať, že záver odvolacieho súdu týkajúci sa nepreukázania, že dovolatelia (prípadne ich právni predchodcovia) boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P. vrátane nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, sa javí ako neudržateľný a arbitrárny. Dovolatelia tak dôvodne odvolaciemu súdu vytýkajú porušenie ich práva na spravodlivý proces.

22. So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci.

23. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Za účelom efektivity ďalšieho konania bude úlohou súdu prvej inštancie pripojiť k spisu všetky listy vlastníctva (v zmysle vyššie uvedeného), z ktorých dovolatelia odvodzujú svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, a to z titulu vlastníctva tzv. účasti v pozemnoknižnom protokole č. XXX katastrálne územie P.. Z obsahu spisu zároveň vyplýva, že predmetom reštitúcie bola doposiaľ iba časť pozemnoknižnej parcely č. 7201, z ktorej vznikli nehnuteľnosti tvoriace predmet sporu. Pre ustálenie výšky spoluvlastníckych podielov, ktoré sú uplatňované dovolateľmi v tomto konaní bude potrebné vykonať identifikáciu parciel. V závislosti od vzniknutej procesnej situácie bude potrebné dôsledne sa zaoberať závermi, ktoré vyplývajú z rozhodnutí ústavného súdu II. ÚS 348/08 a III. ÚS 194/2012.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.